

YHTEISTOIMINTASOPIMUS

JYVÄSKYLÄN SEUDUN TIELIIKENTEEN TOIMIVALTAINEN VIRANOMAINEN

1. SOPIMUKSEN SOPIJAOSAPUOLET JA TARKOITUS

Tämän sopimuksen sopijaosapuolia ovat Hankasalmen, Laukaan, Muuramen Petäjäveden ja Toivakan kunnat sekä Jyväskylän ja Äänekosken kaupungit (jäljempänä sopijakunnat).

Sopimus koskee joukkoliikennettä (julkista henkilöliikennettä), joka on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1370/2007 rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista (PSA) määritelty yleistä taloudellista etua koskeva henkilöliikennepalvelu, jota tarjotaan yleisölle yhtäjaksoisesti ketään syrjimättä.

Tällä sopimuksella sovitaan liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) mukaisesti tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä sopijakuntien alueella sekä muista kuntien yhteisistä joukkoliikenteen tehtävistä.

Sopijakunnat hoitavat edellä esitetyt tehtävät kuntalain (410/2015) 51 § mukaisesti. Tällä sopimuksella perustetaan tehtävistä huolehtimaan Jyväskylän kaupungin organisaatiossa oleva yhteinen toimielin.

2. YHTEISTOIMINNAN TAVOITTEET JA YLEISET PERIAATTEET

Yhteistoiminnan tavoitteena on tehdä kuntarajat ylittävää yhteistyötä seudun joukkoliikennepalveluiden järjestämisessä liikennepalvelulain mukaisesti. Joukkoliikennepalveluita kehitetään ja koordinoidaan siten, että palvelutaso paranee ja joukkoliikenteen houkuttelevuus lisääntyy. Palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja tehokkaasti.

Seudun tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen toimivalta-alueelle määritellään yhteiset joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet ja suunnitellaan tavoitteita vastaavat joukkoliikennepalvelut. Suunnittelussa otetaan huomioon kuntien yhteistyölle asettamat lähtökohdat ja tavoitteet. Toimivalta-alueen joukkoliikenne kilpailutetaan niin, että saavutetaan kunnille edullisin lopputulos ja erikokoisilla linja-autoyrityksillä on mahdollisuus menestyä tarjouskilpailuissa.

Yhteistoiminnassa myös:

- huolehditaan sopijakuntien edunvalvonnasta koskien valtion joukkoliikenteelle osoittamaa rahoitusta ja valtion ostoliikennettä.

- suunnitellaan yhdessä muiden tieliikenteen toimivaltaisten viranomaisten kanssa seudun joukkoliikennepalveluiden yhteensovittaminen laajempaan joukkoliikennejärjestelmään.
- koordinoidaan sopijakuntien eri toimialojen järjestämiä henkilökuljetuksia seudullisen joukkoliikenteen kanssa.

3. UUELLEEN JÄRJESTETTÄVÄT TEHTÄVÄT

Uudelleenjärjestely koskee seudullisen tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtäviä liikennepalvelulain mukaisesti. Jyväskylän seudun joukkoliikennelautakunta toimii tieliikenteen toimivaltaisena viranomaisena sopijakuntien alueella. Lainsäädännön muuttuessa myös yhteistoimintasopimukseen sisältyvät tehtävät muuttuvat vastaavasti.

Sopijakuntien joukkoliikenteen asiantuntijapalvelut, kuten joukkoliikennepalveluiden suunnittelun ja hankinnan, hoitaa Jyväskylän joukkoliikenteen palveluyksikkö.

4. YHTEISET TOIMIELIMET

Joukkoliikennelautakunta

Tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtäviä hoitaa Jyväskylän seudun joukkoliikennelautakunta, joka on Jyväskylän kaupungin organisaatioon kuuluva toimielin. Lautakunnan toimivalta-alueeseen kuuluvat Hankasalmen, Laukaan, Muuramen, Petäjäveden ja Toivakan kunnat sekä Jyväskylän ja Äänekosken kaupungit.

Lautakunnassa on kolmetoista (13) jäsentä, joista Jyväskylän kaupunki valitsee seitsemän (7) jäsentä ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen. Äänekosken kaupunki sekä Hankasalmen, Laukaan, Muuramen, Petäjäveden ja Toivakan kunnat valitsevat kukin yhden (1) jäsenen ja tälle henkilökohtaisen varajäsenen. Jyväskylän kaupunki johtaa lautakunnan jäsenvalintoja koskevia neuvotteluja siten, että lautakunnan kokoonpano täyttää tasa-arvolain vaatimukset ja vastaa valtuustoissa edustettuina olevien puolueiden voimasuhteita.

Jyväskylän kaupunki valitsee valitsemistaan jäsenistä lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Joukkoliikennelautakunnassa esittelijänä toimii joukkoliikennepalvelujen järjestämisestä vastaava Jyväskylän kaupungin viranhaltija.

Läsnäolo- ja puheoikeus lautakunnan kokouksissa on Jyväskylän kaupunginhallituksen edustajilla, sopimuskuntien kunnan- tai kaupunginjohtajilla sekä teknisen toimen johtajilla tai vastaavilla viranhaltijoilla.

Joukkoliikennelautakunnan toimintaa ohjaavat kuntalaki, Jyväskylän kaupunginvaltuuston hyväksymä hallintosääntö sekä joukkoliikennelautakunnan myöhemmin hyväksymä toimintasääntö.

Joukkoliikennelautakunta vastaa tieliikenteen toimivaltaisena viranomaisena seuraavista tehtävistä:

- valmistelee ja tekee kunnille esityksen toimivalta-alueensa joukkoliikenteen palvelutasosta
- päättää ja toimeenpääsee toimivalta-alueensa joukkoliikenteen palvelutason, lippujärjestelmän ja asiakashinnoittelun
- päättää yksinomaan toimivalta-alueensa sisällä harjoitettavan joukkoliikenteen järjestämistavasta
- päättää yksinomaan toimivalta-alueellaan harjoitettavan joukkoliikenteen hankinnasta
- tekee tarvittaessa palvelusopimusasetuksen mukaisen päätöksen yksinoikeudesta
- päättää kuntien ja valtion toimivalta-alueensa joukkoliikenteeseen osoittamien tukien, avustusten ja määrärahojen hakemisesta sekä käyttämisestä
- tekee yhteistyötä toisten tieliikenteen toimivaltaisten viranomaisten kanssa
- hoitaa muut palvelusopimusasetuksessa ja liikennepalvelulaissa seudulliselle tieliikenteen toimivaltaiselle viranomaiselle määrätyt tehtävät.

Lisäksi seudun joukkoliikennelautakunta

- laatii joukkoliikenteen talousarviot, toimintasuunnitelmat ja tilinpäätökset sekä huolehtii tehtäviinsä liittyvästä seurannasta, raportoinnista ja tietojen hallinnasta
- selvittää joukkoliikenteen palvelutarpeita, huolehtii kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksien toteutumisesta sekä laatii seudun joukkoliikennestrategian ja joukkoliikennesuunnitelmia
- osallistuu liikennejärjestelmä- ja maankäyttösuunnitteluun sekä joukkoliikenteen infran, maksujärjestelmien ja informaatiojärjestelmien kehittämiseen
- koordinoi joukkoliikenteen ja kuntien järjestämien henkilökuljetusten seudullista yhteistyötä
- huolehtii yhdessä liikennöitsijöiden kanssa joukkoliikennepalveluista tiedottamisesta sekä palvelujen markkinoinnista.

Muutoin lautakunnan toiminnassa noudatetaan soveltuvin osin mitä Jyväskylän kaupungin hallintosäännössä on lautakuntien tehtävistä ja ratkaisuvallasta määrätty.

Jyväskylän kaupunginhallituksella ei ole kuntalain 52 §:ssä tarkoitettua otto-oikeutta joukkoliikennelautakunnan käsittelemiin asioihin lukuun ottamatta päätösten laillisuusvalvonnan edellyttämää otto-oikeutta.

Seudun joukkoliikennetyöryhmä

Kuntien ja Jyväskylän joukkoliikenteen palveluyksikön välistä yhteistyötä ja asioiden valmistelua varten perustetaan joukkoliikennetyöryhmä, johon sopijakunnat nimeävät

edustajansa. Työryhmä nimeää itselleen puheenjohtajan ja sihteerin joukkoliikenteen palveluyksiköstä. Ryhmä tekee yhteistyötä Keski-Suomen joukkoliikennetyöryhmän kanssa.

Joukkoliikenteen palveluyksikkö

Lautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta sekä joukkoliikenteen asiantuntijapalveluista huolehtii Jyväskylän kaupungin joukkoliikenteen palveluyksikkö seudun joukkoliikennetyöryhmän tuella. Palveluyksikön vastuuhenkilönä toimii palvelupäällikkö, jonka lisäksi yksikössä on tarvittava määrä asiantuntijoita.

5. TALOUS JA KUSTANNUSTEN JAKO

Toiminnan kustannusten jaossa noudatetaan seuraavia periaatteita:

Joukkoliikennelautakunnan sekä joukkoliikenteen palveluyksikön toimintakustannukset jaetaan kuntien asukaslukujen suhteessa. Seudun yhteisten suunnittelu-, tutkimus- ja kehityshankkeiden kustannukset jaetaan pääsääntöisesti asukaslukujen suhteessa, mutta muunlaisesta jaosta voidaan sopia kuntien välillä tapauskohtaisesti.

Jyväskylän Waltti-korttituotteilla ELY-liikenteessä ja markkinaehtoisessa liikenteessä tehtyjen matkojen nousukorvauksista aiheutuvat kustannukset jaetaan kuntien asukaslukujen suhteessa, samoin Jyväskylän seudun kustannusosuus ELY-liikenteen sopimuskorvauksista.

Palvelusopimusasetuksen (PSA) mukaisesti hankitun liikenteen kustannukset jaetaan seuraavasti:

- Seudun joukkoliikenteen kustannukset jaetaan kuntakohtaisen matkustuksen (lipputulosten) suhteessa.
- Kunnan sisäisen liikenteen kustannuksista vastaa asianomainen kunta. Kunnilla on oikeus ostaa omalla kustannuksellaan sisäistä lisäliikennettä.

PSA-liikenteen kustannusten jakotapa koske ensisijaisesti nykyisen toimivalta-alueen sopimuksia ja mahdollisia kokonaan uusia sopimuksia. ELY-keskukselta Jyväskylän seudun toimivalta-alueelle siirtyviin sopimukseen (KOS-730211 Suolahti-Äänekoski-Jyväskylä, KOS-665543 Hankasalmi-Jyväskylä ja KOS-666203 Sumiainen-Äänekoski) kohdennetaan seuraavalla MAL-sopimuskaudella vuosina 2024-2027 Traficomilta saatava lisärahoitus nykyisen ELY-keskuksen rahoituksen suhteessa. Traficomien lisärahoitus koskee samoin Toivakan ja Jyväskylän välistä liikennettä, joka on ollut Jyväskylän sopimusliikennettä, mutta jota ELY-keskus on tukenut.

Joukkoliikennelautakunta voi tarkentaa joukkoliikenteen kustannusten jakoperusteita ottaen huomioon käytettävissä olevan matkustusdatan.

Viranomaistoiminnan ja edellä mainittujen hankkeiden kustannukset katetaan kuntien maksuosuuksilla, hankkeisiin saatavilla valtionavustuksilla, asiakastuloilla sekä muilla mahdollisilla tuloilla.

Oman alueensa joukkoliikenteeseen liittyvän infrastruktuurin (pysäkit, katualueet,

infotaulut jne.) kustannuksista vastaa kukin kunta itse, ellei muuta sovita.

Joukkoliikennelautakunta laatii vuosittain Jyväskylän kaupunginvaltuustolle esityksen seuraavan kalenterivuoden talousarvioksi.

Talousarvion valmistelussa on sopijakunnille varattava tilaisuus yhteistoiminnan tavoitteita ja rahoitusta koskevan esityksen tekemiseen. Tätä varten seuraavan kalenterivuoden alustava talousarvio toimitetaan jäsenkunnille 30.9. mennessä ja hyväksyty talousarvio 15.1. mennessä.

Talousarviossa esitetään yhteistoiminnan tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat sekä osoitetaan rahoitustarpeen kattaminen sopijakuntien maksuosuuksilla ja muilla tuloilla. Talousarvio on laadittava siten, että edellytykset yhteistoiminnan hoitamiseen turvataan.

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää Jyväskylän kaupunginvaltuusto. Esitys muuttamisesta on annettava sopijakunnille tiedoksi hyvissä ajoin ennen asian käsittelyä.

Joukkoliikennelautakunta seuraa talousarvion toteutumista ja valvoo sen noudattamista.

Sopijakunnan maksuosuus yhteistoiminnan menoista määräytyy toimintavuoden toteutuneiden kustannusten perusteella. Maksuosuutta määrättäessä toteutuneista kustannuksista vähennetään näihin myönnettyt valtionavustukset, asiakastulot ja muut toimintatuotot. Kuntien maksuosuuden suuruinen ennakko laskutetaan neljännesvuosittain. Lopulliset maksuosuudet maksetaan tai liikaa perityt ennakot palautetaan vuosittain heinäkuun loppuun mennessä.

6. NEUVOTTELU- JA LAUSUNTOMENETTELYT SEKÄ SOPIMUKSEN SEURANTA

Muista kuin talousarvioon ja -suunnitelmaan liittyvistä neuvotteluista ja lausunnoista sovitaan seuraavaa:

Toimivalta-alueen yhteinen palvelutasomäärittely laaditaan määräajaksi.

Joukkoliikenteen palveluyksikkö valmistelee esityksen palvelutasomäärittelyksi. Joukkoliikennelautakunta hyväksyy sen alustavasti ja pyytää siitä kuntien lausunnot. Joukkoliikenteen palveluyksikkö laatii kuntien lausuntojen pohjalta esityksen palvelutasomäärittelyksi, jonka joukkoliikennelautakunta hyväksyy ja toimeenpanee.

Suunnitteilla olevista joukkoliikennepalveluiden muutoksista ja muista kuntien kustannuksiin vaikuttavista muutoksista joukkoliikenteen palveluyksikkö neuvottelee niiden kuntien kanssa, joita muutokset koskevat.

Liikennöintisuunnitelmista ja muista joukkoliikenteen palvelutasoon tai kustannuksiin merkittävästi vaikuttavista järjestelyistä pyydetään asianosaisilta kunnilta lausunnot.

Sopimuksen toteutumista seurataan kerran vuodessa pidettävässä arviointikokouksessa, jonka joukkoliikenteen palveluyksikkö järjestää. Kunnat nimeävät seurantakokoukseen edustajansa.

7. SOPIMUKSEN VOIMAANTULO, IRTISANOMINEN JA MUUTOKSET

Sopimus astuu voimaan 1.1.2024.

Sopimus on voimassa toistaiseksi. Sopijakunta voi irtisanoa yhteistyösopimuksen kunkin vuoden kesäkuun loppuun mennessä ja irtisanominen astuu voimaan liikennepalvelulain tieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia koskevan lakimuutoksen tultua voimaan. Irtisanominen merkitsee sitä, että sopijakunta luopuu sopimuksen tarkoittamasta yhteistyöstä. Irtisanoutumisesta huolimatta kunta vastaa omalta osaltaan alueensa PSA-liikenteen kustannuksista koko liikennöintisopimuksen voimassaoloajan, ja yhteistoimintasopimuksen mukaisista muista kustannuksista lainmuutoksen voimaantuloon saakka.

Tämän sopimuksen muuttaminen edellyttää kaikkien sopijakuntien suostumusta, lukuun ottamatta kohdassa 3 mainittuja muutoksia lainsäädännön muuttumisen johdosta.

8. ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

Tätä sopimusta koskevat erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan keskinäisin neuvotteluin. Tarvittaessa neuvottelujen pohjaksi pyydetään Suomen Kuntaliiton asiantuntijalausunto. Jos ratkaisua ei näin synny, erimielisyydet ratkaistaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa, jos kyseessä on hallintoriita-asia, tai Keski-Suomen käräjäoikeudessa, jos kyseessä on riita-asia.

Allekirjoitukset

Timo Koivisto
kaupunginjohtaja
Jyväskylän kaupunki

Anna Vuorela
kaupunginlakimies
Jyväskylän kaupunki

Matti Mäkinen
kunnanjohtaja
Hankasalmen kunta

Linda Leinonen
kunnanjohtaja
Laukaan kunta

Antti-Pekka Hokkanen
hallintojohtaja
Laukaan kunta

Ari Ranta-aho
kunnanjohtaja
Muuramen kunta

Riitta Sokka
hallintojohtaja
Muuramen kunta

Mikko Latvala
kunnanjohtaja
Petäjäveden kunta

Jaana Nevanperä
hallintojohtaja
Petäjäveden kunta

Sakari Ainali
vt. kunnanjohtaja
Toivakan kunta

Jari Lämsä
kuntaympäristöjohtaja
Toivakan kunta

Matti Tuononen
kaupunginjohtaja
Äänekosken kaupunki

Alexi Heikkilä
hallintojohtaja
Äänekosken kaupunki